

Bromölla kommun

Patientsäkerhetsberättelse
Elevhälsans psykologiska insats
2021 Bromölla kommun

Bromölla 2022-02-28

Mattias Sturk

Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten

Innehåll

Verksamhetens mål med patientsäkerhetsarbetet	4
Patientsäkerhet.....	4
Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten	4
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet.....	4
Hantering av klagomål och synpunkter	5
SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete)	5
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	5
Psykologens uppdrag.....	5
Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2021 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten	6
Övergripande mål och strategier för kommande år	11

Verksamhetens mål med patientsäkerhetsarbetet

Målet med patientsäkerhetsarbetet är att undvika eller minska antalet vårdskador. Det ska finnas en god medvetenhet om var risker kan finnas och en öppenhet för att utveckla verksamhetens metoder och processer mot ökad säkerhet.

Patientsäkerhet

Enligt Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) ska vårdgivare dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

Patientsäkerhetsarbetet är viktigt för att uppnå god kvalitet på hälso- och sjukvård.

Patientsäkerhet handlar ytterst om skydd mot vårdskada och risker i hälso- och sjukvården. Med vårdskada menas kroppslig eller psykisk skada eller lidande som en patient drabbas av i kontakten med hälso- och sjukvården. Patientsäkerhetsarbetet ska i första hand ske genom förebyggande åtgärder.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelse skrivs en gång/år av den person som uppbär det psykologiska ledningsansvaret.

Patientsäkerhetsberättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den. (SFS 2010:659). Den publiceras årligen på kommunens hemsida:

<https://www.bromolla.se/utbildning-barnomsorg/elevhalsa/>

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten

Inom all kommunal hälso- och sjukvård, skall det enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finnas en verksamhetschef som ansvarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Om verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdsutbildning, skall det medicinska ledningsansvaret (MLA) och det psykologiska ledningsansvaret (PLA) delegeras till annan person med sådan kompetens.

Verksamhetschefen har det samlade ansvaret för patientsäkerhetsarbetet.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, kapitel 6 och 7.

Skolpsykologen har eget yrkesansvar för det direkta vårdarbetet.

Det är skolpsykologens ansvar att rapportera om kvalitén i verksamheten inte beaktas eller tillgodoses. Detta ska göras i en avvikelserapport. Avvikelse rapporten hanteras sedan i verksamheten och rapporteras i kommande patientsäkerhetsberättelse. Avvikelsen bedöms

utifrån allvarlighetsgrad och sannolikheten för upprepning.

Händelser som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada, ska anmälas av centrala barn- och elevhälsans verksamhetschef till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Rutiner för avvikelshantering finns i verksamheten.

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete)

Elev, vårdnadshavare eller annan person kan anonymt lämna synpunkter eller klagomål på verksamheten. Synpunkter och klagomål om felaktigheter och brister bidrar till att utveckla verksamheten.

Synpunkter och klagomål kan dels fyllas i på kommunens webbplats via synpunktshanteringssystemet och dels lämnas skriftligt till personal på skola, rektor eller till verksamhetschefen för utbildning. För att få svar/återkoppling ska e-postadress eller namn och postadress anges. Svar ges inom 10 arbetsdagar. Inkommen synpunkt/klagomål diarieförs och blir därmed allmän handling.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9

Samverkan pågår mellan olika aktörer, internt och externt i olika former t.ex.

- Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken; BUP, och Barn- och ungdomshabiliteringen; bou, i Kristianstad.
- Personal inom den Centrala barn- och elevhälsan samt rektorer och pedagoger i verksamheten.
- FBHV, föräldra- och barnhälsovårdspsykologerna i Kristianstad.
- Barnhälsovårdscentralerna i Bromölla.

Psykologens uppdrag

Lokala förutsättningar

I Bromölla kommun finns nu två skolpsykologtjänster i Centrala barn- och elevhälsan; en tjänst på 100 % och en på 75 %. Under tecknadsdelegation från kommunstyrelsen att besluta om extra tid i förskola och fritidshem togs bort i augusti månad 2021 och ligger nu på respektive rektor. Under tiden fram till dess gjordes 50 sådana beslut, eller revideringar av beslut, gällande cirka 52 barn/elever. Tidsomfattningen av detta uppdrag blev cirka 15 % av årsarbetstiden 2021. Borttagandet av delegationen har lett till ett betydligt mer sammanhållet psykologarbete där kontinuiteten i ärendena har stärkts.

Generellt uppdrag

Personal inom elevhälsans psykologiska insats står, i och med sina yrkeslegitimationer, under Socialstyrelsens tillsyn och ses som en hälso- och sjukvårdsverksamhet. Insatserna ska därför bedrivas i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

I 5 kapitlet, 1§ stadgas bland annat följande:

Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Det innebär bland annat att vården särskilt ska

1. vara av god kvalitet
2. tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet
3. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet
4. främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen, och
5. vara lätt tillgänglig.

Psykologerna är en del i den centrala barn- och elevhälsan och tillför psykologisk kompetens som stöd i det pedagogiska arbetet samt i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete. Psykologernas kontor och mottagning är belägen på sutterängplan Storgatan 43 tillsammans med centrala barn- och elevhälsans tal- och språkpedagoger och särskolesamordnare, äldreomsorgens och LSS biståndshandläggare samt socialtjänstens drogprovtagning.

Psykologerna deltar i elevhälsoteam på samtliga skolor, i barnhälsoteam för förskolan och i samverkansmöten med barnhälsovården i kommunen.

Psykologerna genomför psykologiska utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kompetens om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd.

I psykologernas uppdrag ingår en handledande och konsulterande funktion till skolans och förskolans övriga personal.

Psykologerna tillför kunskap kring psykisk ohälsa, som exempel ångest/depression och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, samt kan i vissa fall bidra med stödjande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger utifrån elevens situation.

Psykologerna tillför även psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling. Psykologerna beaktar kunskap om elevernas psykiska hälsa i elevhälsans övriga arbete.

Det ingår också i uppdraget att utreda elevers skolformstillhörighet i samverkan med särskolesamordnare, berörd pedagogisk personal, skolkurator och skolsköterska/skolläkare.

Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2021 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten

Psykologiskt ledningsansvar

Delegation för psykologiskt ledningsansvar är utfärdad till psykolog Mattias Sturk 2020-02-28 och har kvarstått där.

Aktuell under det gångna året

Utbildning till elevassistenter i neuropsykiatri och PBS, positivt beteendestöd påbörjades i augusti och fortsätter under hela läsåret. Det är en omfattande insats med utbildningstillfällen och handledningar. Psykolog Maj Sjögren är certifierad beteendeanalytiker med gedigen erfarenhet inom området positivt beteendestöd vilket ger en hög kvalitet på insatsen. Mattias Sturk har lång erfarenhet av neuropsykiatri från

arbete inom barn- och ungdomspsykiatri och barn- och ungdomshabilitering.

Covid-19-pandemin har haft sin påverkan även på psykologarbetet. Genom de digitala verktyg som finns tillgängliga i kommunen har vi kunnat fortsätta vårt deltagande i elevhälsoteam, handledning med mera. Vi har begränsat föräldrars närvaro vid besök så att högst en av dem varit närvarande. Vi har arbetat för att inte ha längre besök än en timme, hålla avstånd i rummet, använda handsprit och ytdesinfektionsmedel samt vädra före och efter besöken. Restriktionerna har som bekant förändrats under året.

Utifrån det vi registrerar i PMO i samband med journalföringen kan vi se följande för 2021:

- Elever som föranlett journalanteckning*: 186, varav 82 flickor (44 %) och 104 pojkar.
- Elever som kommit för utredning: 40, varav 14 flickor (35 %) och 26 pojkar.
- Antal remisser till Barn- och ungdomspsykiatri, BUP: 24, varav 11 flickor (46 %) och 13 pojkar.
- Antal remisser till Barn- och ungdomshabiliteringen, bou: 3 Varav 1 flicka (33 %) och 2 pojkar.
- Antal remisser till logopedmottagningen: 29, varav 15 flickor (52 %) och 14 pojkar.
- Antal elever som väntar på bedömning/utredning**: 2022-02-08: 32.

Elever som har föranlett journalanteckning har ökat med 30 % sedan föregående år, flickornas andel av detta har ökat med 5 procentenheter. Antalet utredningar har ökat med 20 %, BUP-remisserna med 60 % och logopedremisserna med 93 %. Det är 22 % färre elever som väntar på bedömning/utredning. Vi kan ännu inte säga att insatserna från skolpsykologerna är lätt tillgängliga då många elever får vänta länge på bedömning.

* En journalanteckning kan exempelvis ha gjorts för att: vi har gett handledning till pedagoger kring en specifik elev, vi har samtalat med vårdnadshavare per telefon, vi har registrerat remissvar från andra verksamheter, vi har lämnat ut journalkopior till vårdnadshavare; före detta elever eller socialtjänsten.

** Alla som står i kö till utredning blir inte utredda. Vi bedömer i en del fall att det går att skicka en remiss på det underlag som finns. Tillsammans med skolornas elevhälsoteam försöker vi också uppmontra vårdnadshavare att göra en egenanmälan till BUP. Det kan då räcka att skolan kompletterar med en pedagogisk bedömning.

Samverkan och fördelning av ansvar mellan kommuner och regioner

Det finns en ramöverenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne daterad 2013-06-10 som reglerar hur samverkan mellan verksamheterna ska gå till vad gäller personer med psykisk funktionsnedsättning samt för barn och ungdomar som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Både Hälso- och sjukvårdslagen samt Socialtjänstlagen anger skyldighet att ha överenskommelser om samverkan när det gäller personer med psykisk funktionsnedsättning.

Det finns också en "Överenskommelse om habilitering i Skåne" daterad 2009-11-27 som tar upp kommunernas respektive regionens ansvar. Utöver denna finns "Tillämpningen i Region Skåne och kommunerna i Skåne av Socialstyrelsens föreskrift om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering (SOSFS 2008:20)". Länkar till dessa dokument finns på KFSK:s hemsida: <https://vardgivare.skane.se/siteassets/4.-uppdrag-och->

[avtal/kommunsamverkan/samverkansavtal/overenskommelse-om-habilitering-i-skane.pdf](#)

När det gäller barn med språkliga svårigheter finns en överenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne som reglerar hur remissförfarandet från skola/förskola till logopedmottagningen ska se ut.

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/oron-nasa-hals/#63188>

För remittering av barn och elever till Barn- och ungdomshabiliteringen finns riktlinjer på Vårdgivare Skånes hemsidor:

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/habilitering/#33546>

Det har hållits ett samverkansmöte med BUP Kristianstad under 2021, i maj månad. Från Bromölla deltog båda psykologerna samt Centrala barn- och elevhälsans chef Håkan Ewerman. Från BUP deltog enhetschef Ann-Charlotte Månsson La Fleur. Psykolog och läkare hade förhinder. Det bestämdes att BUP skulle kalla oss till samverkansträffar en gång per månad från och med höstterminen. Detta har inte blivit av. Håkan Ewerman har sökt BUP flera gånger.

Vi har haft ett möte med skolpsykologerna i Sölvesborg i mars månad. En större träff med skolpsykologer från östra Skåne och Sölvesborg planerades i december men ställdes in då för många fick förhinder.

Hantering av enskilda barn- och elevärenden

När skolpsykologen får kännedom om att det finns oro kring ett barns eller en elevs psykiska mående förs en diskussion på elevhälsoteamet eller motsvarande om behovet kan mötas av skol-/förskolepersonalen, med stöd av elevhälsoteamet eller om det behöver gå en remiss till barn- och ungdomspsykiatri. Remiss kan skrivas av personal med hälso- och sjukvårdslegitimation, det vill säga skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog. I dessa fall behövs ett medgivande från vårdnadshavarna.

När det gäller remissbekräftelser från BUP varierar det om det kommer någon eller inte. Under hösten 2021 har remissbekräftelser skickats till skolhälsovården på respektive skola istället för remitterande skolpsykolog. Vi har meddelat BUP om att remissbekräftelserna åter ska ställas till den som har skrivit remissen. Samtidigt har vi frågat hur länge vi ska vänta på remissbekräftelse innan vi ska misstänka att remissen inte har nått fram. Återkoppling från BUP har hittills uteblivit.

Skolpsykologen kan också med vårdnadshavares medgivande söka kontakt med berörd personal inom sjukvården för att diskutera ärenden, både de som är pågående och för att diskutera nya. Oftast rör det sig då om en kontakt med psykolog och/eller läkare på BUP.

Vi har haft stora svårigheter att få tag i personal på BUP under 2021. Vid ett möte med enhetschefen i maj månad kom vi därför överens om att BUP skulle kalla till samverkansmöten med psykologerna i Bromölla en gång i månaden med start efter sommaren. Detta har inte blivit av. Vi har sökt enhetschefen utan resultat.

Skolpsykologen har också möjlighet att uppmuntra vårdnadshavare att ta kontakt med Region Skånes En väg in om de själva vill söka hjälp för sina barn. Bromölla kommun har ett erbjudande till Första linjen att använda lokaler på Storgatan 43 för att träffa barn/unga och deras familjer.

Under 2021 har Första linjen inte varit på plats i Bromölla på grund av Covid 19. De har också haft begränsningar i hur de tar emot besök i sina lokaler i Kristianstad. Hösten 2021 tog de emot där igen. Däremot ser de inte ut att ha några planer på att återuppta besöksmöjligheten i Bromölla.

Skolpsykologen tar vid behov kontakt med logopedmottagningen angående elever med läs- och skrivsvårigheter samt andra språkliga svårigheter alternativt skickar en remiss dit.

Logopedmottagningen skickar alltid remissbekräftelser samt utlåtande och åtgärdsförslag efter genomförd utredning. Väntetiderna till logopedmottagningen har ökat från cirka 6 månader i början av 2020 till 11 månader i slutet av året.

När det uppmärksammas behov av samordnade insatser från både kommun och region används ofta LOTS-modellen som kan leda till en samordnad individuell plan, SIP. Det är på vårdnadshavarnas uppdrag vi kan kalla till LOTS-möte men vi har i vårt uppdrag att informera dem om möjligheten när vi ser att behovet finns. Det är av stor vikt för barn och ungas psykiska hälsa att insatser samordnas.

<https://www.kristianstad.se/sv/omsorg-och-hjalp/familj-barn-och-ungdom/stod-till-barn-och-ungdom/lotsmodellen/>

Samverkan med Barn- och ungdomshabiliteringen i Kristianstad pågår i enskilda ärenden. Många gånger är det tillräckligt att berörda pedagoger deltar i dessa möten. Ibland förstärker man med skolsköterska och skolkurator från elevhälsan och i vissa fall även med skolpsykologen. Det finns också samverkan med syn- och hörselhabilitering.

Journalföring och dokumentation

Journalföring och dokumentation av de psykologinsatser som lyder under hälso- och sjukvård görs i det digitala journalsystemet PMO. Material som omfattas av testsekretessen förvaras i särskilda arkivskåp. Patienten/eleven/vårdnadshavarna har som i all hälso- och sjukvård rätt att ta del av sin journal, efter sedvanlig menprövning. Undantag finns i just testmaterial som lyder under särskild sekretess och aldrig lämnas ut. Om testuppgifterna fick spridning i allmänheten skulle de inte längre ha något att säga om testpersonens olika förmågor. Däremot ska resultaten alltid sammanställas i journalen och delges de berörda. Psykologinsatser som är riktade mot grupp eller organisation, inte mot individ, journalförs inte i PMO.

En sortering av tidigare upprättade journalhandlingar är nu genomförd. De digitala elevjournalerna som upprättades innan PMO började användas, drygt 1100 journaler, är nu sorterade. Detta har gjorts i alfabetisk ordning då det inte alltid funnits kompletta personnummer angivna. Journalerna är sparade på två identiska portabla hårddiskar som förvaras säkert på olika platser. Det går nu snabbt att hitta enskilda elevs journaler. De fysiska elevmapparna, som till största del består av testmaterial, är också sorterade och

förvaras i elevhälsans arkiv. Sorteringen är gjord efter födelsedatum. Alla mappar har födelsedatum och namn angivet. Det finns i dagsläget cirka 1000 mappar. De äldsta journaler vi har sparade gäller elever födda 1989. Vid kontakt med kommunarkivarien har det framkommit att det inte heller finns något äldre psykologmaterial arkiverat på annan plats.

Avvikelsehantering

Det finns en fastställd blankett för avvikelsehantering inom centrala elevhälsan. Rutin för avvikelsehantering finns i verksamheten och är tillgänglig på Navet:

<http://navet.bromolla.se/sv/Startsida-Navet/Rad--Regler/Handbocker/Elevhalsans-medicinska-insats-Metodhandbok/Adminsitrativt/Avvikelsehantering/>

2 avvikelser har upprättats av skolpsykologerna under 2021. En gäller BUPs remissbekräftelser som skickas till fel mottagare. Håkan Ewerman har skrivit till enhetschefen på BUP. Avvikelsen bedöms ha en låg allvarlighetsgrad då remissbekräftelserna utöver personuppgifter inte innehåller känslig information samt att de kommit till annan legitimerad personal inom elevhälsan som lyder under sekretess. Sannolikheten för upprepning har bevisligen varit hög och det är oklart om problemet är åtgärdat hos BUP. En annan avvikelse gäller en hotfull situation i samband med socialtjänstens drogkontroller. Kontrollerna är lokaliserade i samma korridorer som Centrala barn- och elevhälsan träffar barn och föräldrar. Händelsen skedde strax utanför lokalerna. Håkan Ewerman har lyft detta med chefen för individ- och familjeomsorgen. Avvikelsen har en förhöjd allvarlighetsgrad då barn/elever hade kunnat bli rejält uppskrämda. Risk för upprepning finns kvar så länge vi är samlokaliserade eller inte tidsmässigt skiljer besöken åt. Hur ofta risken kan återkomma är svårbedömt, kanske från någon gång per år till mer sällan.

Övergripande mål och strategier för kommande år

- Öka tillgängligheten till skolpsykologerna. Diskussion med funktionschef, rektorer och elevhälsochef kring uppdrag och metoder ska hållas under våren 2022.
- Fortsatt kompetenshöjning för skolpersonal inom neuropsykiatri och positivt beteendestöd.
- Efter psykologiska utredningar och bedömningar ska det alltid ske en återkoppling till barnet/eleven och vårdnadshavarna. Återgivningen till barnet/eleven ska vara anpassad efter dess mognad och förutsättningar. Därefter ska det göras en återkoppling till skolan/förskolan. Vad denna ska innehålla har barnet/eleven och vårdnadshavarna det avgörande inflytandet över, med hänvisning till patientsekretessen.
- Fortsatt avvikelshantering enligt rutin för att bättre uppmärksamma risker, brister och utvecklingsområden i verksamheten.
- Vi hoppas fortfarande på regelbundna samverkansmöten med Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken i Kristianstad. Syftet är att utveckla samarbetet ytterligare och att stärka patientsäkerhetskedjan. Detta är gemensamt beslutat men som nämnts ovan inte genomfört.
- Vi kommer att fortsätta den upprättade kontakten med skolpsykologerna i Kristianstad kommun. Syftet är att dela kunskaper, erfarenheter, arbetsätt och rutiner som en väg för att hela tiden utveckla skolpsykologens och elevhälsans arbete. Samma sak gäller skolpsykologerna i Sölvesborgs kommun, särskilt med tanke på de gymnasieelever från Bromölla som går där. Pandemin har dock gjort att planerade träffar skjutits upp.
- En översyn av kvalitets- och ledningssystemet är påbörjat 2021 och fortsätter 2022.
- Våra Covid-19-rutiner förändras efter myndigheternas och kommunens rekommendationer.

Bromölla 2022-02-28

Håkan Ewerman
Verksamhetschef centrala barn- och elevhälsan

Mattias Sturk
Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten